

ŽEMAITĖŠKĀ — nu mažū dėinū

RIBELKĀTĖ GINIVEIDA

Mažeikiu miesta savėvaldībės viešuosės bibliotekas Vėntuos filials 2007 metās igivėndėna pruograma, katrou riemė Lietuvuos Respublikas Kultūras i sporta riemėma fonds. Pruogramas tėkslos bova atkreiptė vėsū žemaitiu diemesi i sava vākū kalba, paragintė žemaitius neatsėžadietė sava gimtuosės šnektuos, tuoliau anou brongintė ė sauguotė, iduomautėis žemaitėška literatūra, ugdītė vākū talėntus ė kūrybėnius ėiškuojėmus.

Žemaitėškas rašības muokiemies iš Gėrdenė Aleksėndra i Pabriežas Jūzapa knīngas „Žemaičių rašyba“ (Šiauliai, 1998).

Igivėndinama pruograma, bibliotėka suorganizava nemažā žemaičių kalbā i literatūrā skėrtū renginiū: puopietiu, paruodū, susitėkėma su žemaitiu kalba puoseliejonės žmuonīm, ekskursėjė.

Par pėrmoujė literatūrėnė puopietė skaitiem, deklamavum žemaitėškā parašitus kūrėnius, dainiavum žemaitėškas dainės. Tekstus rinkuomies iš žemaitėškas poezėjės almanaka „Sava muotinu kalbo“ i kėtū knīngu.

Par ontroujė puopietė vākā pristatė sava patiū žemaitėškus kūrėnius: eilieraščius, pasakuojėmus, pasakas. Rėnginie dalīvava Mažeikiu miesta „Žiburėlė“, „Vitorė“ pradiniu, Kalnienu i Suodu vėduriniu muokiklu auklietėnė. Gražiausiu, geriausiu kūrėnieliu autuorė bova apduovėnuotė padiekuos raštās i prizās.

Bėrželė mienesie viešuojie bibliotekuo skaitituojė susitėka su Šiauliū universiteta pruorektuorio, duocėnto Pabrieža Jūzapo. Ons papasakuojė api dėdėlė žemaičių kalbuos itaka lietuvii bėndrėnė kalbā, pateikė iduomiū pavizdiū iš ivairiū kalbuos muoksla sritiū, iduomavuos i džiaugies vākū sukortās darbelės (rėngėnė meto veikė vākū literatūriniu darbū paruoda).

Daugumuos darbieliu autuorė bova 1–4 klasiu muokslėivė. Tėi anū kūrėnėlė – nedėdėlė i nesudietingė. Temas sava kūrībā vākā rinkuos patis. Anėms pedaguogā padiejė tik tekstelius žemaitėškā parašitė.

Aktīviusė pruogramas dalivė bova pakvėistė i ekskursėjė – aplonkītė Žėdėkūs (Mažeikiu r.) esonti rašituojės Marijės Pečkauskaitės-Šatrijuos Raganas muziejė. Će vākā susipažėna su rašituojės givėnėmo i kūrība, anuos puomiegės.

GENĖ GARDERUOBS

LIETUVIU SAKMIES „KODĖL GENYS YRA MARGAS“ INTERPRETACĖJĖ

NAVĖCKĀTĖ VAIVA

Pasulė sutvierėma pradziuo vėsė paukštė bova vėinuodė – baltapūkė. Tumet anėi dar neturiejė plunksnu. Metams biegot pasulė Sutvieries pasena, anuo akis nusėlpa, tad sunkė begaliejė suveizietė vėsa sava paukščiu ūki. Tumet uns sugalvuojė vėsus tus sava baltapūkius naujė aprėngtė – pasiūtė anėms spalvo ė formo išsėskėrontius drabužius.

Išgėrdėi tuokė naujina, iš vėsū pabaliū, pėivu i mėškū pri Sutvieriejė irėngtuos drabužiu siuviklas suskrėda paukštė. Će anėi rinkuos, matavuos, derėna sava naujū drabužiu spalvas.

Iš Sutvieriejė paukščiu drabužiu siuviklas tuoms dėinuoms liūb išdėdė išplauktė baltaplunksnės golbės, uorė išžingsniuotė joudasparnės varnas ėr dar giva galibė dėdliesniu i mažiesniu sparnuočiu. Gražė pasipoušė linksmā Ćėrškė rodasermiegė žvėrblė, sava apdarās negaliejė atsėdžiaugtė ėlgaoudegės kėilės, raudonkuojė gondrā.

Paskutinis api permains paukščiu madū pasaulie sužėnuojė genis, nes ons givėna tuoliausė – gūdziuo gėriuo, už velneraistė. Pašta darbuotuojės – ėlgaėižovės šarkas – anam laiko nenūnėšė telegramas, nes tou tarpo ė patės bova užsijiemosės naujū sukniū demonstravėmo. Atkeliava genis i siuvikla tik tumet, ka Sutvieries jau bova vėsus darbus pabėngės, vėsus paukščius apriedės ėr šlavė i krūva vėsas nu varnu, šarku, snėigėnu, ziliū garderuobu lėkosės skiautės. Nebibova lėkosė ėr materijuola – tik tuos skiautės. Kou daris Sutvieries – pajiemė tas skiautės, pasiova geniuo švarka ėr tėp aprėngė tou mėškū sanitara. Margs ons lig pat šiuol.

GONDRŪ ŠEIMĪNA

BERŽANSKĪTĖ DEIMANTĖ

Vėina gražė pavasarė dėina mūsa suodibuo, ont rata, katrou tievālis iškielė vėrš truobuos stuoga, susisoka lėzda gondrū šeimina. Susisoka ė givėn sau. Pu kuriuo laika anėi sosėlaukė gondrioku. Aš vėsa vasara anus tame lėzdė mačiau. Mon patėka veizietėis, kāp anėms tievs gondros i mama gondrienė neš mais-ta, kāp maitėn.

Vėina karta tievs gondros išskrėda varliū i... nebgrīža. Lauk gondrienė, lauk gondritė, vo tieva kāp nier, tėp nier. Laukė gondrienė, laukė, vo ka pargrīžontė sava vākū tieva nesolaukė, pati išskleidė sparnus i išskrėda anuo ėiškuotė. Pu keliū dėinū veizo: grīžt gondrienė so gondro. Gondritė, pamatė sava tievus, baisiausė apsėdžiaugė. Nu tuo laika gondrus nikumet ėlgesnem laikou neliūb bepalėktė sava šeiminas.